

УКАЗ ЗА ОБЩЕСТВЕННОТО ПОДПОМАГАНЕ И НАРЕДБА ЗА НЕГОВОТО ПРИЛОЖЕНИЕ

1951 г.

Съгласно Конституцията на Народна република България всеки гражданин има право на труд. Трудещите се са осигурени с пенсии, помощи и обезщетения в случай на болест, злополука, инвалидност и старост. Общественото осигуряване обхваща всички работници и служители, а с безплатна медицинска помощ се ползва целият български народ. Пострадалите от войните и фашизма са осигурени с пенсии като заслужили за родината лица.

С цел да се отменят законите от миналото, които само на думи предвиждат унизителни за трудещите се благотворителни мероприятия; да се внесе единство в организацията на общественото подпомагане, като се обхванат и лицата, незасегнати от общественото осигуряване – слепите и глухонемите, сираците и полусираците, неработоспособните и самотни старци и други, както и да се организира трудоустрояването на инвалидите, Президиумът на Народното събрание въз основа на чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народната република България, чл. 5, буква „б” и чл. 6 от Закона за Президиума на Народното събрание, издава следния

УКАЗ ЗА ОБЩЕСТВЕННО ПОДПОМАГАНЕ

1. Министерството на народното здраве и социалните грижи организира и ръководи методически общественото подпомагане в страната.
2. На общественото подпомагане подлежат:
  - а) инвалидите от войните и борбата против фашизма и техните семейства;
  - б) сираците и полусираците, морално застрашените деца и юноши, както и децата с тежки телесни и душевни недъзи;
  - в) слепите и глухонемите;
  - г) неработоспособните и самотни старци;
  - д) пострадалите при служебните си задължения в мирно време военнослужещи;
  - е) пострадалите при въздушни нападения или във връзка с тях;
  - ж) пострадалите след 9 септември 1944 г. в борбата за защита на народната власт.
3. Подпомагането се изразява в:

- а) трудоустрояване и включване в обществено полезна работа и организиране на трудово-производителни занаятчийски кооперации на инвалидите;
- б) организиране на заведения за социални грижи;
- в) отпускане на помощи от градските или селските народни съвети.

4. В заведенията за социални грижи се приемат безплатно лица, които нямат свои доходи или имоти. Лицата по чл. 2, които могат да имат доходи или имоти, се приемат срещу заплащане на такса. Таксите се определят от министъра на народното здраве и социалните грижи в съгласие с министъра на финансите.

5. Общественото подпомагане се провежда от народните съвети, които ежегодно предвиждат за тази цел средства в своите бюджети.

6. За трудоустрояване на посочените в чл. 2 лица се откриват учебно-производствени работилници и предприятия и се съдейства за настаняването им на подходяща работа.

Забележка: За организиране труда на инвалидите могат да се създават и трудово-производителни кооперации по специален правилник, одобрен от Министерския съвет.

7. Всички ведомства, учреждения, предприятия и организации са длъжни да постановят с предпочитане на подходяща работа насочените към тях от лекарските трудово-експертни комисии инвалиди от войните и фашизма, като се съобразяват с определения им трудов режим.

8. На инвалидите от войните и фашизма по решение на лекарските трудово-експертни комисии се набавят безплатно от държавата необходимите ортопедически апарати, протези, уреди, ортопедически обуца и други подобни.

1. Сираците и полусираците от войните и фашизма, които нямат достатъчно средства, се издържат за получаване образование чрез стипендии до навършване 18-годишна възраст. В случай, че следват във висши учебни заведения, същите получават по предимство при еднакви други условия, установените за студентите стипендии.

2. На бездомниците инвалиди от войните и фашизма и вдовиците с деца на такива се дават с предимство места за вечно ползуване за строеж на собствени жилища.

Народните съвети, при строеж на нови жилища или от наличния жилищен фонд, задоволяват по предимство жилищните нужди на пострадалите от войните и фашизма.

3. Продажбата в будки, витрини, павилиони и др. на цигари, марки, вестници и други присъщи за тези заведения артикули, в които досега са били

настанени пострадали от войните и фашизма, се извършва от съществуващите или създадени за целта търговски предприятия при градските народни съвети и от селските потребителни кооперации. За продавачи се назначават с предимство инвалиди от войните и фашизма, а при липса на такива кандидати – трудови инвалиди или вдовици и родители на загинали във войната или в борбата против фашизма лица.

4. На инвалидите от войните и фашизма се осигурява от народните съвети бесплатно пътуване по трамваите, тролейбусите и други средства за градски превоз, като им се обезпечават и необходимите за това удобства.

5. По предписание на лекарските консултативни комисии лицата, подлежащи на подпомагане по настоящия указ, се ползват напълно или частично с бесплатно лечение в балнеосанаториумите, балнеолечебниците и калолечебниците.

Таксите за това лечение се заплащат от народните съвети.

6. Живущите в страната и изпаднали в нужда чужди граждани се подпомагат от народните съвети, в чиято територия живеят.

7. Дарения във връзка с общественото подпомагане се освобождават от заплащане на данъци и такси.

8. Просията в Народна република България под каквато и да било форма се забранява.

Народните съвети провеждат борба с просията, като заловените в просия лица се настаняват на работа или ако са неработоспособни – в заведения за социални грижи.

9. Всички благотворителни дружества и фондации, създадени с цел обществено подпомагане, се задължават в тримесечен срок от деня на публикуването на настоящия указ да ликвидират, като предадат имуществата си на народния съвет, където е седалището им, а паричните средства се разпределят от Министерския съвет по предложение на министъра на народното здраве и социалните грижи.¹

10. Този указ отменява: Наредбата-закон за подпомагане на пострадалите от войните, Наредбата-закон за подпомагане народните борци против фашизма и техните семейства, Закона за снабдяване бездомниците, пострадали от войните с икономични жилища, Наредбата-закон за обществено подпомагане и Закона за обществени грижи за слепи, глухоними, морално паднали лица, бавноразвиващи се и морално застрашени

---

¹ Подчертано от съставителите.

деца и юноши.

За приложението на настоящия указ министърът на народното здраве и социалните грижи може да издава правилници, наредби и инструкции.

Изпълнението на настоящия указ се възлага на министъра на народното здраве и социалните грижи.

Издаден в София на 22 септември 1951 г. под № 485 и подпечатан с държавния печат

За Председател на Президиума на НС:

К. Клисурски

Секретар на Президиума на НС:

М. Минчев

Известия на Президиума на Народното събрание, г. II, № 77, 25 септември 1951.

**НАРЕДБА № 2557
НА МИНИСТЕРСТВО НА НАРОДНОТО ЗДРАВЕ И СОЦИАЛНИТЕ
ГРИЖИ**

15 ноември 1951 г.

До председателите на окръжните народни съвети,

До председателя на Софийския народен съвет

Копие:

До председателите на околийските (приравнените градски) и селските народни съвети.

*До председателите на благотворителните дружества
и фондации в страната*

Съгласно чл. 17 от Указа за обществено подпомагане („Известия на Президиума на Народното събрание“, брой 77 от 1951 г.) всички благотворителни дружества и фондации, създадени с цел за обществено подпомагане, се задължават

в тримесечен срок от деня на публикуването на настоящата наредба да ликвидират, като предадат имуществата си на народния съвет, където е седалището им, а паричните средства се разпределят от Министерския съвет по предложение на министъра на народното здраве и социалните грижи².

Във връзка с това и на основание чл. 18, алинея 2, от същия указ

Нареждам:

I. Народните съвети да издирят най-щателно и съставят списъци най-късно до 25 ноември 1951 г. на всички съществуващи в района им благотворителни дружества и фондации, създадени с цел за обществено подпомагане, както следва:

а) за градовете – от службите „Народно здраве и социални грижи“ при градските народни съвети;

б) за селата – от подходящо длъжностно лице от народния съвет, определено със заповед от председателя на съвета.

Натоварените за целта длъжностни лица да влязат във връзка с окръжните и околийските съдилища, техните фирмени отделения и окръжните и околийските управления на народната милиция, от които да поискат точни списъци за регистрираните при тях благотворителни дружества и фондации.

Отправени са писма до Министерството на правосъдието и Дирекцията на народната милиция да наредят до поделенията си да окажат съдействие на длъжностните лица при събирането на тези сведения.

Благотворителни дружества и фондации са всички сдружения, които имат за задача организирането и издържането на трапезарии за деца и възрастни, домове за сираци, детски летовища, домове за стари хора и недъгави лица, отпускане на помощи (стипендии) и всички благотворителни посмъртни дружества.

Исключение правят културно-просветните дружества. Обаче ония от тях, които имат и благотворителни цели, следва да ликвидират с благотворителността по реда, указан в настоящата наредба, като в посочения срок (25 декември 1951 г.) видоизменят и устава си.

II. Началниците на отделите „Народно здраве и социални грижи“ при градските народни съвети или председателите на народните съвети (където няма служби за народно здраве и социални грижи) да предупредят незабавно (но не по-късно от 30

---

² Подчертано от съставителите.

ноември т.г.) писмено ръководствата на всички благотворителни дружества и фондации със седалище в територията на съвета им, че са длъжни да ликвидират ръководените от тях благотворителни дружества и фондации най-късно до 25 декември т.г.

Копия от списъците на благотворителните дружества и фондации да се изпратят в МНЗСГ, отдел „Обществено подпомагане и бедствия“.

III. При провеждане на ликвидацията да се спазват следните указания:

а) да се преустановят всякакви разходи от и за сметка на благотворителните дружества и фондации от 30 ноември 1951 г.;

б) управите на дружествата и фондациите, в съгласие с отговорниците по ликвидацията им при съответните народни съвети, да назначат веднага ликвидационни комисии в състав: представител от ръководството, представител от контролната комисия и домакин-отчетника, като преписи от протоколите или заповедите за назначаването им изпратят до председателя на съответния 1951 г....³, най-късно до 15 декември 1951 г.;

Ликвидационните комисии, под контрол на съответните народни съвети, да приведат в известност имуществата и изготвят равносметка за приходите и разходите към 30 ноември 1951 г. най-късно до 15 декември 1951 г.

в) равносметките и подробните описи на имуществата да се представят и одобрят от ръководствата и контролните им комисии най-късно до 20 декември т.г.;

г) задължават се отделите „Народно здраве и социални грижи“ и техните органи по места да вземат всички зависещи от тях мерки за осигуряване контрол по установяване на личните имущества, средства, вземания, задължения и пр. и да не допуснат никакво отклоняване на тия средства и имущества.

IV. Ликвидационните комисии да предадат най-късно до 25 декември 1951 г. имуществовата и средствата на благотворителните дружества и фондации, както следва:

1. На народните съвети по места – всички недвижими покрити и непокрити имоти, собственост на същите, заедно с инвентара, архивите и отчетните книжа, като за целта се съставят протоколи.

2. Наличните средства, след приспадане на извършените до ликвидацията разходи, да се преведат на името на МНЗСГ, Дирекция социални грижи, по сметка № 129/1323 в Б[ългарска] Н[ародна] банка – централа – София.

3. Народните съвети по места да изпратят най-късно до 30 декември 1951 г. в

---

³ Така е в текста.

околийските народни съвети – служби по народно здраве и социални грижи:

- а) последния протокол на ръководството за одобрение равносметката на благотворителното дружество или фондация;
- б) протокол за предаване и приемане на имуществото;
- в) препис от бордерото за преведените налични суми по сметката на министерството.

4. Околийските и приравнените градски народни съвети, служби „Народно здраве и социални грижи“, след като проверят, че всички благотворителни дружества и фондации в територията им са ликвидирани в законния срок (25 декември 1951 г.), да изпратят в МНЗСГ, отдел „Обществено подпомагане“, най-късно до 10 януари 1952 г. всички ликвидационни преписки, изброени в т. 3 на глава IV от наредбата.

V. Контрола по изпълнението на настоящата наредба възлагам на окръжните народни съвети – отдели „Народно здраве и социални грижи“. Същите, за всички допуснати опущения и неизпълнения на настоящата наредба, веднага да вземат мерки за бързото им отстраняване, а при нужда да донасят в министерството за вземане съответни мерки и налагане на наказания.

София, 15 ноември 1951 г.

За министър:

Д-р Л. Стоянов

Известия на Президиума на Народното събрание, № 93, 20 ноември 1951.